

مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، سال ۳، شماره ۷، پاییز ۱۳۹۳

شاپای الکترونیکی: ۲۳۸۳-۲۴۹۵

شاپای چاپی: ۲۳۲۲-۲۴۱۵

<http://jrrp.um.ac.ir>

ارزیابی اثر مهارت‌های مدیریتی بر بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار استان اصفهان

امیرمظفر امینی^۱ - علی یوسفی^۲ - سودابه سرایی^{۳*} - مریم نظری پور^۴

۱- دانشیار توسعه روستایی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران

۲- استادیار توسعه روستایی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران

۳- کارشناس ارشد توسعه روستایی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران

۴- کارشناس ارشد توسعه روستایی، دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۹/۳۰ | صص ۵۰-۳۹ | تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۰۴/۰۸

چکیده

هدف: صنعت مرغداری که از زیربخش‌های کشاورزی است، توانسته با جذب سرمایه و به‌کارگیری فناوری‌های روز جهان، جایگاه ویژه‌ای در تولید و اشتغال کشور کسب کند. این مهم نیازمند پیروی از روش‌های مدیریتی نوین و منطبق با اصول اقتصادی است. با توجه به اهمیت این صنعت، هدف اصلی از انجام پژوهش حاضر بررسی اثر مهارت‌های مدیریتی بر بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار استان اصفهان است.

روش: تحقیق حاضر مطالعه‌ای کاربردی است که اطلاعات موردنیاز آن از روش میدانی به‌دست آمده است. مهارت‌های مدیریتی در سه حیطه ادراکی، انسانی و فنی موردارزیابی قرار گرفت که برای این منظور اقدام به شاخص‌سازی با استفاده از تحلیل عاملی شد و متغیر وابسته بهره‌وری نیز با استفاده از شاخص عددی فیشر برای هر واحد محاسبه گردید. جامعه آماری ۷۰ واحد مرغداری تخم‌گذار استان بود که با استفاده از پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته سرشماری شدند. روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری با استفاده از آلفای کرونباخ و آماره K.M.O برابر با ۰/۷۱۲ و ۰/۸۰۳ محاسبه گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بهره‌وری مرغداری‌ها با استفاده از شاخص فیشر در مجموع بین ۱/۰۷۲۱ تا ۰/۹۶۴۲ و میانگین آن ۰/۹۳۴۱۷ است. نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون مبین وجود رابطه معنادار بین مهارت‌های ادراکی، انسانی و فنی مدیران با بهره‌وری مرغداری‌ها در سطح ۹۹٪ اطمینان است. نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چندمتغیره نیز نشان داد که در مجموع مهارت‌های مدیریتی، تصمیم‌گیری اقتصادی، سن پولت، ظرفیت پولت و ویژگی‌های جغرافیایی مرغداری، به‌طور مستقیم بر بهره‌وری اثر می‌گذارند.

محدودیت‌ها/ راهبردها: با توجه به یافته‌های تحقیق که مؤید مؤثر بودن بعد ادراکی و انسانی مدیران بر بهره‌وری مرغداری‌ها می‌باشند، پیشنهاد می‌گردد در تحقیقات آینده عوامل مؤثر بر بهبود مهارت‌های انسانی و ادراکی بررسی شود.

راهکارهای عملی: با توجه به نقش مؤثر مهارت‌های انسانی، ادراکی و فنی مدیریتی در بهبود بهره‌وری در بخش طیور، ضروری است که علاوه بر مهارت فنی گام‌های اثربخشی در جهت بهبود مهارت‌های انسانی و ادراکی برداشته شود.

اصالت و ارزش: پژوهش حاضر از این نظر دارای اهمیت است که تاکنون اثر ابعاد ادراکی و انسانی مهارت‌های مدیریتی بر ارتقای بهره‌وری بخش کشاورزی سنجیده نشده است.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های مدیریتی، بهره‌وری، مرغداری تخم‌گذار، شاخص فیشر.

۱. مقدمه

۱.۱. بیان مسئله

رشد روزافزون جمعیت جهان یکی از مهم‌ترین مسائل جوامع بشری برای تأمین مواد غذایی سالم و کافی مورد نیاز می‌باشد. صنعت مرغداری در ایران اهمیت قابل‌ملاحظه‌ای در تأمین بخش مهمی از احتیاجات غذایی جامعه دارد. نخستین گام برای توسعه مرغداری و دامپروری، در سال ۱۳۰۹ و با تأسیس بنگاه دامپروری کشور برداشته شد و پس از آن، در سال ۱۳۱۴ مؤسسه دامپروری حیدرآباد در کرج تشکیل گردید (بیگی بندرآبادی، ۱۳۷۸). صنعت مرغداری جایگاه ویژه‌ای در تولید و اشتغال کشور دارد که این صنعت به پیروی از روش‌های مدیریتی نوین و منطبق با اصول اقتصادی و مدیریتی ناگزیر شده است. در چند دهه اخیر این صنعت رشد قابل‌توجهی داشته است؛ اما تحول در وضعیت آن متناسب و همگام با رشد سرمایه‌گذاری در این صنعت نبوده است. امکانات موجود برای پرورش طیور حداقل ۲ تا ۳ برابر احتیاجات فعلی کشور است و این در حالی است که به دلیل کمبود کادر علمی آموزش‌دیده، تولیدات در حد پایین‌تری قرار دارند (ایزدی، دشتی، و شهیر، ۱۳۸۳). مدیریت صحیح مرغداری‌ها که باعث افزایش بهره‌وری می‌گردد، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم شامل تمامی جنبه‌های مدیریتی می‌شود (رومنجان، ۱۳۸۰). بررسی میزان و قابلیت بهره‌وری مرغداری می‌تواند راه‌گشای بهبود و سطح پیشرفت در این صنعت باشد. استفاده کارآمد و بهینه از عوامل تولید و امکانات موجود و به‌طور کلی، مدیریت بهینه می‌تواند راهی برای افزایش تولید و در نتیجه، افزایش رفاه جامعه باشد (لستر و نیوستروم، ۱۳۸۰). با توجه به اهمیت نقش مهارت‌های مدیریتی در رشد صنعت مرغداری، در این تحقیق سعی شده است که اثر مهارت‌های مدیریتی بر بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار مطالعه گردد. در این پژوهش اهداف زیر دنبال می‌شود:

- ۱- بررسی نقش مهارت ادراکی مدیران در بهره‌وری مرغداری‌ها؛
- ۲- بررسی نقش مهارت انسانی مدیران در بهره‌وری مرغداری‌ها؛
- ۳- بررسی نقش مهارت فنی مدیران در بهره‌وری مرغداری‌ها.

۲.۱. پیشینه نظری تحقیق

اهمیت و نقش مدیریت در سازمان‌ها و مراکز تولیدی بر کسی پوشیده نیست. براساس نظر گیلسینگ و دیایسترا^۱ (۲۰۰۸)، مدیران برای کسب موفقیت‌های متوالی و به‌دست‌آوردن فرصت‌های جدید باید به‌دنبال تحقیقات و اطلاعات راه‌گشا باشند (بارون، ۲۰۰۷). کوالسی^۲ (۱۹۹۲) مهارت‌های مدیریتی را طبقه‌بندی کرد و به این نتیجه رسید که نگرش‌های مربوط به مهارت‌های مدیریتی از نکات مهم مدیریتی است که باعث مدیریتی کارا و اثربخش می‌شود. آنگر، راج، فرس، و راسنباچ^۳ (۲۰۱۱) نیز بر این باور هستند که بین سرمایه انسانی و موفقیت مدیران و کارآفرینان ارتباط وجود دارد و این ارتباط در بعد دانش و مهارت‌های مدیریتی بیشتر از تحصیل و تجربه است. پنت و باروندی^۴ (۲۰۰۸) نیز اهمیت آموزش‌های مهارت‌های انسانی را که مهارت‌های نرم نامیده می‌شوند، مهم‌تر از آموزش مهارت‌های فنی در برنامه‌های آموزشی می‌دانند.

درخصوص مرغداری‌ها، نبی‌نایان (۱۳۸۵) نشان داده است که میزان بازدهی واحدهای مرغداری پایین بوده است و مرغداران فقط توانسته‌اند هزینه‌های تولیدشان را به‌دست آورند. همچنین، میانگین تولید، راندمان تولید و تولید نهایی کمتر از متوسط ملی و بین‌المللی بوده است؛ در نتیجه، برای افزایش تولید در واحد مرغداری و در نهایت، افزایش بازده اقتصادی برای مرغداران، به‌کارگیری تمهیدات مدیریتی و آموزشی پیشنهاد شده است. شاه‌ولی (۲۰۰۵) نیز حضور مداوم مدیر در محل کار و ارزیابی فعالیت کارگران همراه با کنترل اصول فنی و همچنین، توجه به آموزش صحیح کارگران برای ارتقای آگاهی آن‌ها در زمینه‌های مختلف مرغداری را از جمله تدابیر مدیریتی مؤثر بر کاهش تلفات واحدها می‌داند. معینی‌زاده و شاه‌ولی (۱۳۸۶) عوامل مؤثر بر ضایعات خوراک در صنعت طیورگوشتی کشور را بررسی کردند و نشان دادند که عوامل مدیریتی شامل تصمیم در فاصله زمانی طولانی بین دو نوبت جوجه‌ریزی - که منجر به دفعات کمتر جوجه‌ریزی در سال می‌شود-، افزایش تعداد جوجه در یک دوره پرورش، ارسال زودتر از موعد مرغ تولیدی به کشتارگاه و بی‌اطلاعی مدیران از استانداردهای ضایعات خوراک، زیاده‌روی در خوراک‌دادن و نحوه نادرست توزیع خوراک در سالن بر بالابودن ضریب تبدیل خوراک تأثیر داشته است. خانکی، شهیر، و دشتی (۱۳۹۰) نیز نشان دادند واحدهایی که مدیران آن‌ها تحصیلات بالاتر داشتند، بهره‌وری بیشتری داشته‌اند. سندر و لسی (۱۹۹۹) انتخاب مواد مناسب برای تهیه بستر، کراونر، روش، و ماشالی (۱۹۹۲)، فی‌رچایلد

(۲۰۰۵)، فدس، ایمانوئل، و زاید‌هاف (۲۰۰۲)، کلین (۲۰۰۲)، شانوانی (۱۹۸۸) و وان‌میدل‌کوپ (۱۹۹۶)، تنظیم صحیح تراکم گله در واحد سطح سالن را از جمله تدابیر مدیریتی می‌دانند که انجام غیراصولی آن‌ها برای کاهش هزینه کارگر، ساختمان، سوخت و یا تجهیزات می‌تواند ضایعات خوراکی را افزایش داده و کارایی آن را کاهش دهند.

چاپمن^۵ (۲۰۰۳) نشان داد که مدیریت واحدها در مصرف خوراک، راندمان و کاهش هزینه‌های تولید، بیشترین تأثیر را در درآمد واحدهای مرغداری دارد. سازمان فائو (۲۰۰۵) در بررسی تأثیر عوامل مدیریتی بر بهره‌وری گاوهای شیری مشخص کرد که تعداد دام‌ها در گله، نوع دام‌ها، سن گاو‌دار، تعداد نیروی کار، مقدار سرمایه و سطح زمین چرا در تولید شیر گاوداری‌های صنعتی و سنتی تأثیر مثبت دارد (فائو، ۲۰۰۵). یوسف و مالومو (۲۰۰۷) با بررسی کارایی فنی در واحدهای تخم‌گذار در ایالت اگان دریافتند کارایی فنی مرغداران با افزایش اندازه واحدهای مرغداری افزایش یافته است و سال‌های تجربه و آموزش اثر مثبت بر کارایی فنی مرغداران داشته است.

همان‌گونه که ذکر شد، پژوهش‌های بسیاری در مورد مدیریت و بهره‌وری انجام شده است که نتایج همه آن‌ها مؤید تأثیر نقش مدیریت در بهبود وضع بخش‌های مختلف می‌باشد. درخصوص بهره‌وری در مطالعات داخلی بیش‌تر از روش‌های پارامتریک نظیر برآورد تابع تولید یا تابع هزینه یا ناپارامتریک نظیر شاخص عددی تورنکوئیست بهره‌وری جزئی یا کل عوامل تولید در بخش کشاورزی یا زیربخش‌های آن یا یک محصول استفاده شده است؛ اما در کمتر پژوهشی به تأثیرگذار بودن مهارت مدیریتی و ویژگی‌های فردی کارکنان در بهره‌وری مرغداری‌ها پرداخته شده است؛ بنابراین، در این پژوهش این موضوع بررسی خواهد شد.

۲. روش‌شناسی تحقیق

۲.۱. قلمرو جغرافیایی تحقیق

استان اصفهان با مساحت ۱۰۷۰۴۵ کیلومتر مربع در بخش مرکزی ایران در جلگه‌ای حاصلخیز و پربرکت واقع شده است و به‌طور خلاصه می‌توان گفت بیشتر شهرها و روستاهای آن حاصل جریان زاینده‌رود است. از لحاظ گسترش، شکل استان در امتداد طول و عرض جغرافیایی به‌گونه‌ای است که میانگین طول آن ۵۳۲/۵ کیلومتر و عرض استان برابر با ۴۰۵ کیلومتر می‌باشد. استان اصفهان از شمال به استان‌های مرکزی، قم و سمنان، از جنوب به استان‌های فارس و کهگیلویه و بویراحمد، از مشرق به استان‌های یزد و خراسان و از غرب به استان‌های لرستان و چهارمحال و بختیاری محدود می‌شود. براساس آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۸۸ استان اصفهان دارای ۲۳ شهرستان، ۴۵ بخش، ۹۸ شهر و ۷۲۰ دهیاری است.

۲.۲. روش تحقیق

پژوهش حاضر حاصل مطالعه‌ای میدانی است که با هدف ارزیابی اثر مؤلفه‌های مدیریتی بر بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار استان اصفهان انجام شده است. جمع‌آوری اطلاعات لازم برای تعیین اهداف و تبیین چارچوب نظری پژوهش، از طریق مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای ممکن گردید و گردآوری اطلاعات از میدان پژوهش نیز با کمک پرسشنامه محقق‌ساخته میسر شد. مرغداری‌های تخم‌گذار استان اصفهان جامعه آماری پژوهش را شکل داده‌اند. در مجموع، در استان ۱۰۷ مرغداری تخم‌گذار وجود دارد که سه واحد از آن‌ها به گواشی تبدیل شده‌اند و ۳۵ واحد نیز غیرفعال می‌باشند. در عمل، ۷۰ واحد فعال هستند که به تفکیک شهرستان در جدول (۱) نشان داده شده‌اند و به دلیل زیاده‌بودن تعداد آن‌ها، با تمام‌شماری، آمار و اطلاعات تفصیلی موردنیاز از ۷۰ واحد جمع‌آوری شدند.

جدول ۱- معرفی جامعه آماری مرغداری‌های استان اصفهان

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

شهرستان	مرغداری فعال	شهرستان	مرغداری فعال	شهرستان	مرغداری فعال
اردستان	۸	سمیرم	۱	کوشک	۱
آران بیدگل	۳	شهرضا	۲	گلپایگان	۸
اصفهان	۴	زرین‌شهر	۱	مورچه‌خور	۱
برخوار میمه	۳	زیار	۲	نابین	۳
تیران	۴	فریدون‌شهر	۱	نطنز	۱
خمینی‌شهر	۵	فلاورجان	۱	نجف‌آباد	۶
خوانسار	۲	کاشان	۱۲		
جمع کل	۷۰				

فرضیه‌های تحقیق حاضر عبارت‌اند از:

۱. بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد ادراکی و بهره‌وری مرغداری‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

مهارت ادراکی و مهارت فنی ارزیابی شد. برای ساخت هر شاخص از تحلیل عاملی استفاده گردید؛ به این صورت که مؤلفه‌های موردنظر وارد معادله شدند و وزن هر یک محاسبه گردید. سپس، هر متغیر در وزن مربوط ضرب شد و مجموع آن بر مجموع وزنی متغیرها تقسیم شد و از این طریق مقدار عددی هر شاخص محاسبه گردید. مؤلفه‌های مورد استفاده برای شاخص‌سازی در هر یک از ابعاد سه‌گانه در جدول (۲) نشان داده شده است:

۲. بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد انسانی و بهره‌وری مرغداری‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
 ۳. بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد فنی و بهره‌وری مرغداری‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
۳.۲. متغیرها و شاخص‌های تحقیق
 در این پژوهش پس از تدوین اهداف، مفاهیم اصلی و واسطه‌تعریف و فضای موردنظر ترسیم شدند. متغیر مستقل عامل مدیریتی، به روش شاخص‌سازی، در سه حیطة مهارت انسانی،

جدول ۲- عوامل مؤثر بر بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار استان اصفهان

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

وزن سنجه	معرف درجه ۳	معرف درجه ۲	معرف درجه ۱	مفاهیم اصلی	
۰/۶۴۸	کلاس‌های آموزشی، برنامه‌های رادیو تلویزیون، نشریات تخصصی		اطلاعرسانی	مهارت انسانی	
۰/۶۳۳	مشورت با کارشناسان، دامپزشکان، همکاران، فروشندگان، خریداران، کارگران		مشورتي		
۰/۷۱۲	KMO=۰/۶۳۱	sig=۰/۰۰۴	=۱۸/۷۴۳		
۰/۷۱۵	خرید دان، انتخاب جوجه، تشخیص بیماری، فروش تخم مرغ، خروج تلفات و فضولات.		تصميم‌گیری	مهارت ادراکی	
۰/۷۷۹	آموزش (تغذیه، بهداشت، بازاریابی، مدیریت مالی و مدیریت انسانی) تعداد دوره، زمان دوره، تأثیر آموزش، سازمان برگزاری کننده، نحوه آموزش، کیفیت آموزش، نوع آموزش		آموزش		
۰/۶۵۹	تناسب کار با دستمزد، تناسب کار با احترام، وجود امکانات رفاهی، تناسب سختگیری‌ها، ایجاد کار دسته‌جمعی، اطمینان از آینده شغلی.		انگیزشی	عوامل مدیریتی	
۰/۷۶۵	KMO=۰/۶۸۹	sig=۰/۰۰۴	=۱۶/۹۱۳		
۰/۶۶۶	شکل ظاهری، آنالیز کردن دانه، استفاده کردن از دستگاه رطوبت‌سنج، اطلاعات مربوط به دان مصرفی		تغذیه	مهارت فنی	
۰/۷۶۱	نژاد پولت، سلامت پولت، ارزان شدن دان مصرفی، گران شدن، تعداد پولت، اعتبار پرورش - دهنده پولت، اعتبار فروشنده پولت		پولت		
۰/۸۷۳	واکسن شامل اسپری، قطره‌ای، خوراکی، تزریقی		دارو، واکسن		
۰/۷۶۴	رعایت اصول بهداشتی، روش حذف لاشه‌های تلف شده، روش ضد عفونی کردن، روش تأمین آب و کیفیت آب		عوامل بهداشتی		
Alpha = ۰/۸۱۰		KMO = ۰/۷۱۱	sig = ۰/۰۰۳	Bartlett's = ۱۰۹/۲۱۱	

جدول ۳- روش ساخت شاخص کلی مدیریت

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

وزن سنجه	سنجه
۰/۶۸۹	مهارت ادراکی
۰/۷۳۱	مهارت انسانی
۰/۷۱۱	مهارت فنی
۰/۸۰۳	Bartlett's = ۱۰۰/۱۲۰
Alpha	KMO = ۰/۷۲۱
	sig = ۰/۰۰۰

همانطور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، روایی و پایایی سه شاخص مهارت ادراکی، مهارت انسانی و مهارت فنی که با استفاده از مؤلفه‌های مربوطه ساخته شده‌اند، در حدی کاملاً مطلوب است. با استفاده از این سه شاخص، متغیر عوامل مدیریتی ساخته شد. شاخص کلی مدیریت و وزن هر سنجه در جدول (۳) نشان داده شده است:

۴.۲. طراحی پرسشنامه

برای جمع‌آوری اطلاعات از میدان پژوهش، پرسشنامه‌های متشکل از پرسش‌های دربرگیرنده تمامی متغیرها و شاخص‌های در نظر گرفته شده در چارچوب نظری تحقیق طراحی شد. در طراحی پرسش‌ها از طیف لیکرت که براساس نمره‌دهی از ۱ تا ۵ برای آزمون شاخص‌های مرتبط با گمانه‌ها امتیازبندی شده بود، استفاده شد.

۵.۲. روایی و پایایی

در این پژوهش ۳۰ پرسشنامه به‌عنوان پیش‌آزمون برای بررسی روایی و پایایی بررسی شدند. میزان روایی پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی و آماره $K.M.O$ برابر با ۰/۷۱۲ و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۰۳ محاسبه گردید که نشانگر مناسب بودن ابزار اندازه‌گیری است.

۳. مبانی نظری تحقیق

برای اندازه‌گیری بهره‌وری روش‌های مختلفی وجود دارد. در این پژوهش برای بهره‌وری مرغداری از شاخص عددی فیشر استفاده شده است. شاخص ایده‌آل فیشر از میانگین هندسی شاخص‌های لاسپیرز و پاش به‌دست می‌آید. این شاخص قابلیت مقایسه عدد شاخص چندین سال را فراهم نمی‌کند. شاخص فیشر از رابطه زیر به‌دست می‌آید:

$$\text{fisher index} = F_{t=\sqrt{P_t \times L_t}}$$

که در آن:

$$L_t = \frac{\sum_{i=1}^m p_i^t q_i^t}{\sum_{i=1}^m p_i q_i} = .$$

و

$$P_t = \frac{\sum_{i=1}^m p_i^t q_i}{\sum_{i=1}^m p_i q_i^t} = .$$

شاخص فیشر بین شاخص‌های لاسپیرز و پاش خواهد بود. خصوصیات شاخص عددی مطلوب عبارت‌اند از: مثبت‌بودن، تابعی پیوسته از مقدار و قیمت، تناسب، مستقل از واحد، آزمون ارزش میانگین (مقادیر شاخص همواره بین کمینه و بیشینه مقدار و قیمت است)، آزمون معکوس‌پذیری و انتقال‌پذیری. شاخص فیشر تمامی موارد بالا بجز شرط آخر را دارد و به

برای سنجش متغیر وابسته تحقیق؛ یعنی بهره‌وری مرغداری- های تخم‌گذار استان اصفهان، داده‌های مقادیر و قیمت ستانده- ها (تخم‌مرغ، تخم‌مرغ شکسته، کود تولیدی و ...) و داده‌های مرغداری‌ها (دان مصرفی، پولت، انرژی، سرمایه، نیروی کار و ...) از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شدند. همچنین، تعداد تلفات پولت و میزان مصرفی جیره غذایی هر پولت در طول شبانه‌روز و میزان مصرف کل جیره غذایی مرغداری با توجه به ظرفیت و تعداد پولت‌ها به‌دست آمد. با استفاده از این داده‌ها و با توجه به نسبت ورودی‌ها به خروجی‌ها، بهره‌وری مرغداری‌ها برپایه شاخص عددی فیشر محاسبه گردید. نهاده‌های مورد استفاده در محاسبه شاخص بهره‌وری کل در جدول (۴) نشان داده شده است:

جدول ۴- نهاده‌های مورد استفاده در محاسبه شاخص بهره-

وری کل مرغداری‌های تخم‌گذار

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

دان مصرفی	برند (مارک)
ذرت	آرژانتینی، برزیلی، مکزیک، ایرانی
سبوس گندم	ایرانی، برزیلی، آرژانتینی
کنجاله سویا	آرژانتینی، قزاقی، ایرانی، برزیل، اکراینی، هندی
مکمل معدنی	سروش رشد، جوانه خراسان، داروسازان، ارس، کانادایی، بلژیکی، رازک، رشد طیور
مکمل ویتامینی تک ویتامینه	ارس، سروش، داروسازان، جوانه، رشد
آنزیم	کانادایی، چینی، آلمانی، استرالیایی
روغن	مدلل کرمانشاهی، ناز، ناس
فسفات	فسفات ایران، منوفسفات فرانسه، فسفات بلژیکی، فسفات چینی، معدن رشد گرگان
جوش شیرین	ایرانی، چینی
متیونین	فرانسوی، چینی، کره‌ای، دکوسا
لیزین	کره‌ای، چینی
نمک	ایرانی
صدف کربنات	ایرانی، چینی
جو	ایرانی، آرژانتینی
کلزا	ایرانی
پولت	های‌لاین، ال‌اس‌ال، نیک‌چیک، بوانز، تترا، مجارستانی، دکالپ، سوپرنیک
دارو، واکسن	دارو، واکسن (واکسن گامبرو، نیوکاسل،.....)
انرژی	سوخت برق، آب، گاز، گازوئیل، بنزین
نیروی انسانی	مدیر، کارگر، کارشناس، دامپزشک، نگهبان، راننده

علاوه بر آن، پاره‌ای از مرغداران مشاغلی نظیر کارمندی، فروشنده‌گی بذر، زراعت و تولیدکننده پولت را به‌عنوان شغل دوم یا شغل اصلی داشتند. از نظر سابقه، مدیرانی با سابقه مدیریت بین ۱۱ تا ۲۰ سال بیشترین فراوانی را داشتند که نشان‌دهنده این است که مدیران مرغداری مبتدی و تازه‌کار نبودند که این مورد نیز از عوامل مهم در کارایی است. یوسف و مالومو (۲۰۰۷) معتقد هستند سال‌های تجربه بر کارایی فنی مرغداران اثر مثبت داشته است. تعداد ساعت کار روزانه مدیر در مسؤولیت مدیریت بیانگر این است که ساعت کار بین ۵-۱۰ ساعت بیشترین فراوانی را دارد. این‌گونه استنباط می‌شود که بیشتر مدیران تلاش می‌کنند برای سرکشی‌های روزانه و رسیدگی به امور مرغداری و نیز مدیریت در مرغداری زمان صرف کنند که این نشان‌دهنده اهمیت است که مدیران به کار در مرغداری می‌دهند. شاه‌ولی (۲۰۰۵) نیز حضور مداوم مدیر در محل کار و ارزیابی فعالیت کارگران همراه با کنترل اصول فنی را از تدابیر مؤثر مدیریتی در بهره‌وری می‌داند. همچنین، ۹۷٪ از مدیران، مالک و صاحب مرغداری تحت‌مدیریت خود هستند که این مطلب دلالت بر استقلال مالی مرغداران دارد. از بین ۷۰ واحد مرغداری، تنها مدیر ۲ واحد، صاحب اصلی مرغداری نبوده‌اند؛ در ۶۸ واحد، شخص مدیر صاحب مرغداری بوده است. از لحاظ آموزش، تعداد مدیرانی که دوره ندیده‌اند، بیشتر از تعداد مدیرانی است که دوره دیده‌اند. این مسئله نشان‌دهنده اهمیت‌ندادن مدیران به آموزش است. نتایج تحقیقات پنت و باروندی (۲۰۰۸) و نبی‌یان (۱۳۸۵) مبین اهمیت خاص و ویژه‌ای برای آموزش مدیران در کسب مهارت‌های مدیریتی است. نتایج استفاده از شاخص فیشور نشان می‌دهد (جدول ۵) که بهره‌وری مرغداری‌ها در مجموع بین ۱/۰۷۲۱ تا ۰/۹۶۴۲ قرار دارد و میانگین آن ۰/۹۹۳۴۱۷ است:

جدول ۵- شاخص بهره‌وری کل فیشور

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

واحد	میانگین	مجموع	مینیمم	ماکزیمم	بهره‌وری مرغداری‌ها
۰/۶۶	۰/۹۹۳۴	۶۹/۵۳۹۲	۰/۹۶۴۲	۱/۰۷۲۱	

بهره‌وری در سطح متوسط قرار دارند و ماکزیمم بهره‌وری ۱/۰۷۱ و مینیمم ۰/۹۶۴۲ است.

همین دلیل شاخص فیشور را شاخص حقیقی یا ایده‌ال می‌نامند. شرط انتقال‌پذیری دلالت بر آن دارد که مقایسه بهره‌وری بین دو بنگاه باید با نتایج محاسبه بهره‌وری غیرمستقیم از طریق بنگاه دیگر یکسان باشد (برای سه بنگاه i, j, k $I_{ij} = I_{ik} * I_{kj}$). برای رفع مشکل انتقال‌ناپذیری شاخص فیشور، از روش تبدیل EKS استفاده شده است (کوئلی، پراسادا، دانل، و باتسی، ۲۰۰۵).

$$Q_{ij}^{F-EKS} = \prod_{k=1}^l [Q_{ik}^F \times Q_{kj}^F]^{1/i}$$

۴. نتایج و بحث

۱.۴. سیمای جامعه مورد مطالعه

نتایج آمار توصیفی مبین میانگین سنی ۴۶ سال برای مدیران است که به معنای میانسال بودن بیشتر مرغداران است. این واقعیت می‌تواند متأثر از سرمایه قابل توجهی باشد که برای انجام این فعالیت لازم است و طبیعتاً داشتن چنین سرمایه‌ای برای جوانان چندان مقدور نیست. از نظر تحصیلات بیشترین فراوانی به سطح دیپلم تعلق داشت و ۳۰٪ از مرغداران دارای تحصیلات دانشگاهی بودند. تحصیلات دیپلم برای اکثریت نیز با توجه به میانسال بودن جامعه آماری قابل قبول است و انتظار سطح تحصیلات دانشگاهی برای اکثریت جامعه نبود. در جامعه مورد مطالعه درصد کمی بیسواد بودند که از نقاط مثبت تحقیق حاضر به‌شمار می‌رود. همان‌طور که خانگی، شهیر، و دشتی (۱۳۹۰) نیز سطح تحصیلات مدیران مرغداری‌های تخم‌گذار را از عوامل بسیار مهم و مؤثر در بهره‌وری آنان می‌دانند؛ درحالی‌که آنگر، راج، فرس، و راسنباچ (۲۰۱۱) دانش و مهارت فنی را مهم‌تر از تحصیل و تجربه می‌دانند. طبق نتایج، شغل اصلی افراد مرغداری است و

شاخص بهره‌وری محاسبه‌شده را می‌توان در سه سطح بهره‌وری ضعیف، متوسط، خوب رتبه‌بندی کرد؛ بنابراین، مشاهده می‌شود ۳۴٪ از مرغداری‌ها بیشترین فراوانی را دارند و به‌لحاظ

جدول ۶- فراوانی مرغداری‌های مورد مطالعه در استان

اصفهان در سه سطح بهره‌وری

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

بهره‌وری مرغداری‌ها	فراوانی	درصد	درصد تجمعی	ماکزیمم	مینیمم
خوب	۲۳	۳۲/۹	۳۲/۹	۱/۰۷۱	۰/۹۹۹۶
متوسط	۲۴	۳۴/۳	۶۷/۱	۰/۹۹۹	۰/۹۸۰۴
ضعیف	۲۳	۳۲/۹	۱۰۰	۰/۹۸	۰/۹۶۴۲
کل	۷۰	۱۰۰			

۳.۴. آزمودن فرضیه‌های تحقیق

فرضیه ۱: مهارت مدیریتی مدیران در بعد ادراکی در بهره‌وری مرغداری‌ها مؤثر است.

مهارت ادراکی مدیران از سه بعد آموزشی، انگیزشی و تصمیم‌گیری تشکیل شده است. برای آزمون این فرضیه، شاخص ادراکی در سه بعد تصمیم‌گیری، آموزشی و انگیزشی مورد آزمون قرار گرفته است. نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن

نشان داد بین شاخص مهارت ادراکی و بهره‌وری رابطه معنادار با ۹۹٪ اطمینان وجود دارد (جدول ۷) و مقدار ضریب همبستگی نیز ۰/۵۲۷ محاسبه گردید؛ بنابراین، فرض H1 پذیرفته می‌شود. همان‌طور که جدول (۷) نشان می‌دهد برای بررسی وجود رابطه بین هریک از ابعاد آموزشی، انگیزشی و تصمیم‌گیری نیز از آزمون اسپیرمن استفاده شده است که مقادیر ضریب همبستگی برای شاخص آموزشی ۰/۶۷۵، برای شاخص انگیزشی ۰/۳۴۲ و برای شاخص تصمیم‌گیری مدیران نیز برابر با ۰/۲۸۸ محاسبه گردید. در بعد آموزشی و انگیزشی رابطه معناداری در سطح ۹۹٪ اطمینان و در بعد تصمیم‌گیری رابطه معناداری در سطح ۹۵٪ اطمینان با بهره‌وری وجود دارد. به‌علاوه، هریک از این ابعاد از متغیرهایی تشکیل شده‌اند و بررسی رابطه بین هریک از متغیرها مبین وجود رابطه معنادار در سطوح خردتر شاخص‌ها هستند. نتایج در جدول (۷) نشان داده شده است:

جدول ۷- بررسی رابطه بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد ادراکی و بهره‌وری مرغداری

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

شاخص	ابعاد	متغیرها	تعداد	مقیاس	Sig.	ضریب همبستگی
ادراکی	آموزشی	تعداد دوره آموزش مدیر	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۰	۰/۵۲۷**
		نوع دوره آموزشی مدیران	۷۰	ضریب فی لاند	۰/۰۰۱	-۰/۳۸۶**
		سازمان آموزش دهنده	۷۰	ضریب فی لاند	۰/۲۶۹	۰/۱۳۹
		اطمینان از آینده	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۰	-۰/۶۷۵**
		کار دسته‌جمعی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۰	۰/۴۰۷**
ادراکی	انگیزشی	تناسب کار با مزد	۷۰	اسپیرمن	۰/۶۴۸	۰/۰۵
		سختگیری	۷۰	اسپیرمن	۲/۵۳۲	۰/۰۶۶
		رفاه کارگران	۷۰	اسپیرمن	۰/۴۰۹	۰/۰۸۷
		تناسب احترام با کار	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۱	۰/۳۰۴**
		خرید دان	۷۰	اسپیرمن	۰/۳۳۰	-۰/۰۸۹
تصمیم‌گیری مدیران	تصمیم‌گیری	خرید پولت	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۴	۰/۳۴۲**
		تشخیص کیفیت دان	۷۰	اسپیرمن	۰/۱۲۸	۰/۱۸۴
		تغییر جیره غذایی	۷۰	اسپیرمن	۰/۱۶۰	۰/۱۷۰
		تغییر جیره غذایی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۳۶	-۰/۲۵۱*
ادراکی	تصمیم‌گیری	خرید پولت	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۵	-۰/۳۰۱**
		خرید پولت	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۱۵	۰/۲۸۸*

* سطح معناداری ۰/۰۵ و ** سطح معناداری ۰/۰۱

هزینه کمتری به تولید دلخواه می‌رسند. نیاز آموزشی مدیران عبارت است از فاصله و شکاف موجود بین میزان دانش، اطلاعات فنی، آگاهی و عملکرد فعلی با میزان آگاهی آن‌ها در شرایط مطلوب و

آموزش کارکنان و مدیر بر بهره‌وری تأثیر می‌گذارد و باعث افزایش کارایی مرغداری می‌شود. مرغداریان با آموزش، سریع‌تر و با

های انسانی را مهارت‌های نرم نامیدند و معتقد هستند که موضوع رقابت مدیران امروزی است. در این پژوهش مهارت انسانی مدیریتی از دو مؤلفه مشورتی و اطلاعات‌رسانی تشکیل شده است که فرض اطلاعات‌رسانی در سطح ۰/۹۵ اطمینان معنی‌دار بوده است. مدیران باید از کلاس‌های آموزشی، نشریات و اینترنت برای بالابردن آگاهی و اطلاعات استفاده کنند؛ زیرا، داشتن اطلاعات بر بهره‌وری تأثیر می‌گذارد.

جدول ۸- بررسی رابطه بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد

انسانی و بهره‌وری مرغداری‌ها

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

متغیر	تعداد	مقیاس	سطح معناداری	ضریب همبستگی
مهارت انسانی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۰	۰/۴۸۲**
اطلاعات-رسانی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۱۵	-۰/۲۸۸*
مشورتی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۸۵	۰/۱۴۱

* سطح معناداری ۰/۰۵ و ** سطح معناداری ۰/۰۱

فرضیه ۳: مهارت مدیریتی مدیران در بعد فنی، در بهره‌وری مرغداری‌ها مؤثر است.

ضریب همبستگی برای شاخص فنی ۰/۵۵۰ شد و جدول (۹) بین مهارت فنی مدیران و بهره‌وری رابطه معنادار در سطح ۰/۹۹ اطمینان را نشان می‌دهد و فرض H_1 پذیرفته می‌شود.

جدول ۹- بررسی رابطه بین مهارت مدیریتی مدیران در بعد

فنی و بهره‌وری مرغداری‌ها

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

متغیر	تعداد	مقیاس	سطح معناداری	ضریب همبستگی
شاخص فنی	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۰۰	۰/۵۵۰**
دارو	۷۰	اسپیرمن	۰/۹۸۰	-۰/۰۰۳
بهداشتی	۷۰	اسپیرمن	۰/۳۲۰	-۰/۱۲۱
تغذیه	۷۰	اسپیرمن	۰/۲۴۰	-۰/۱۴۲
پولت	۷۰	اسپیرمن	۰/۰۴۹	۰/۲۳۶**

* سطح معناداری ۰/۰۵ و ** سطح معناداری ۰/۰۱

آرمانی به‌نحوی که با دست‌یابی به این سطح آگاهی بتوانند رشد کیفی و کمی مرغداری را فراهم نمایند. پرورش انگیزش و ایجاد هدف در مدیر و در کارکنان بر بهره‌وری اثر خواهد گذاشت. اینکه مدیر زمان و مکان تصمیم‌گیری‌اش مناسب با نیاز مرغداری باشد و با آگاهی یا بدون آگاهی تصمیم بگیرد، بر بهره‌وری تأثیر می‌گذارد. در این پژوهش محققان به این نتیجه دست یافتند که تعداد دوره آموزش مدیر، نوع دوره و محل برگزاری دوره آموزشی رابطه معناداری در سطح ۰/۹۹ اطمینان با بهره‌وری وجود دارد. مرغداری که تعداد دوره بیشتری در امور مرغداری دیده بودند، بهره‌وری بهتری داشتند. نوع دوره برای مدیران اهمیت دارد و مدیران از دوره‌های تخصصی، بیشتر از دوره‌های عمومی استقبال می‌کنند. این نتایج در راستای نتایج تحقیقات یوسف و مالومو (۲۰۰۷)، گیلسینگ و دیایستر (۲۰۰۸)، پنت و باروندی (۲۰۰۸)، آنگر و همکاران (۲۰۱۱) و شاهولی (۲۰۰۵) می‌باشد. همه این محققان بر اهمیت نیازهای آموزشی مدیران تأکید خاص داشته‌اند. در بعد انگیزش نیز رابطه معنادار در سطح ۰/۹۹ اطمینان، بین اطمینان از آینده، رفاه کارگران و بهره‌وری مرغداری وجود دارد که در راستای نتایج پژوهش یوکل (۱۹۹۰) است. همچنین، تصمیم‌گیری درباره تغییر جیره غذایی رابطه معناداری در سطح ۰/۹۵ اطمینان با بهره‌وری دارد. مهم‌ترین تصمیم‌گیری درباره جیره و خوراک دام است. طبق یافته پژوهش یوسف و مالومو (۲۰۰۷) هزینه خوراک شامل بیشترین هزینه تولید می‌شود. زمانی که قیمت تخم‌مرغ افزایش یا کاهش پیدا می‌کند، قیمت جیره براساس نوسانات قیمت در بازار تغییر می‌کند. زمانی که کیفیت جیره پایین می‌آید، مدیر تصمیم می‌گیرد جیره غذایی را تغییر دهد و این تغییر بر بهره‌وری اثر می‌گذارد. پژوهش چاپمن (۲۰۰۳) نشان داد که تصمیم مدیران در خصوص خوراک در راندها و کاهش هزینه‌های تولید، بیشترین تأثیر را در درآمد واحدهای مرغداری دارد. تصمیم‌گیری درباره خرید پولت رابطه معناداری در سطح ۰/۹۹ اطمینان با بهره‌وری دارد. با ارزان شدن دان، مدیر مرغداری تصمیم می‌گیرد پولت بخرد تا با کاهش هزینه دان مصرفی بتواند با هزینه کمتر، تخم‌مرغ بیشتری تولید کند. یافته‌های تحقیق معینی‌زاده و شاهولی (۱۳۸۶) نیز مؤید این نتایج است.

فرضیه ۲: مهارت مدیریتی مدیران در بعد انسانی در بهره‌وری مرغداری‌ها مؤثر است.

نتایج آزمون اسپیرمن (جدول ۸)، رابطه‌ای معنادار بین مهارت انسانی و بهره‌وری در سطح ۰/۹۹ اطمینان نشان می‌دهد و فرض H_1 پذیرفته می‌شود. پنت و باروندی (۲۰۰۸) مهارت-

سن پولت	۷۰	اسپیومن	۰/۳۰۴	۰/۱۲۵
نژاد پولت	۷۰	ضریب فی لاند	۰/۲۷۷	۰/۱۳۲

* سطح معناداری ۰/۰۵ و ** سطح معناداری ۰/۰۱

شاخص مهارت فنی از شاخص‌های دارو، بهداشتی، پولت و تغذیه تشکیل شده است که فقط شاخص پولت تفاوت معنادار در سطح ۰/۰۵٪ اطمینان دارد. به همین دلیل متغیر پولت در سه بخش سن، نژاد و تعداد پولت، مورد آزمون قرار داده شد و با توجه به جدول (۱۰)، سن پولت و نژاد پولت ارتباطی با بهره‌وری ندارد؛ ولی تعداد پولت در سطح ۰/۰۵ درصد اطمینان، ارتباط معنادار با بهره‌وری دارد. سندر و لسی (۱۹۹۹)، کراونر، روش، و ماشالی (۱۹۹۲)، فیرچاپلید (۲۰۰۵)، فوس، ایمانوئل، و زایداهاف (۲۰۰۲)، کلین (۲۰۰۲)، شاناونی (۱۹۸۸) و وان-میدل کوپ (۱۹۹۶) نیز وجود رابطه معنادار بین بهره‌وری و متغیرهای فنی مدیران مرغداری‌ها را تأیید نموده‌اند.

جدول ۱۰- بررسی رابطه بین متغیر پولت و بهره‌وری

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

متغیر	تعداد	مقیاس	سطح معناداری	ضریب همبستگی
تعداد	۷۰	اسپیومن	۰/۰۰۰	۰/۶۳۴**
پولت	۷۰	کندال	۰/۰۰۰	-۰/۴۷۸

۳.۴. تحلیل رگرسیون چندمتغیره

در تحلیل رگرسیون، ابتدا همه متغیرهایی که به نظر می‌رسید بر متغیر وابسته بهره‌وری تأثیر دارند، در معادله رگرسیون وارد شدند و با استفاده از روش حذف پس‌رو متغیرهایی باقی ماندند که خطای آزمون معناداری‌شان ۱۰٪ بوده است.

جدول ۱۱- رگرسیون چندمتغیره برای شناخت عوامل مؤثر بر بهره‌وری مرغداری

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

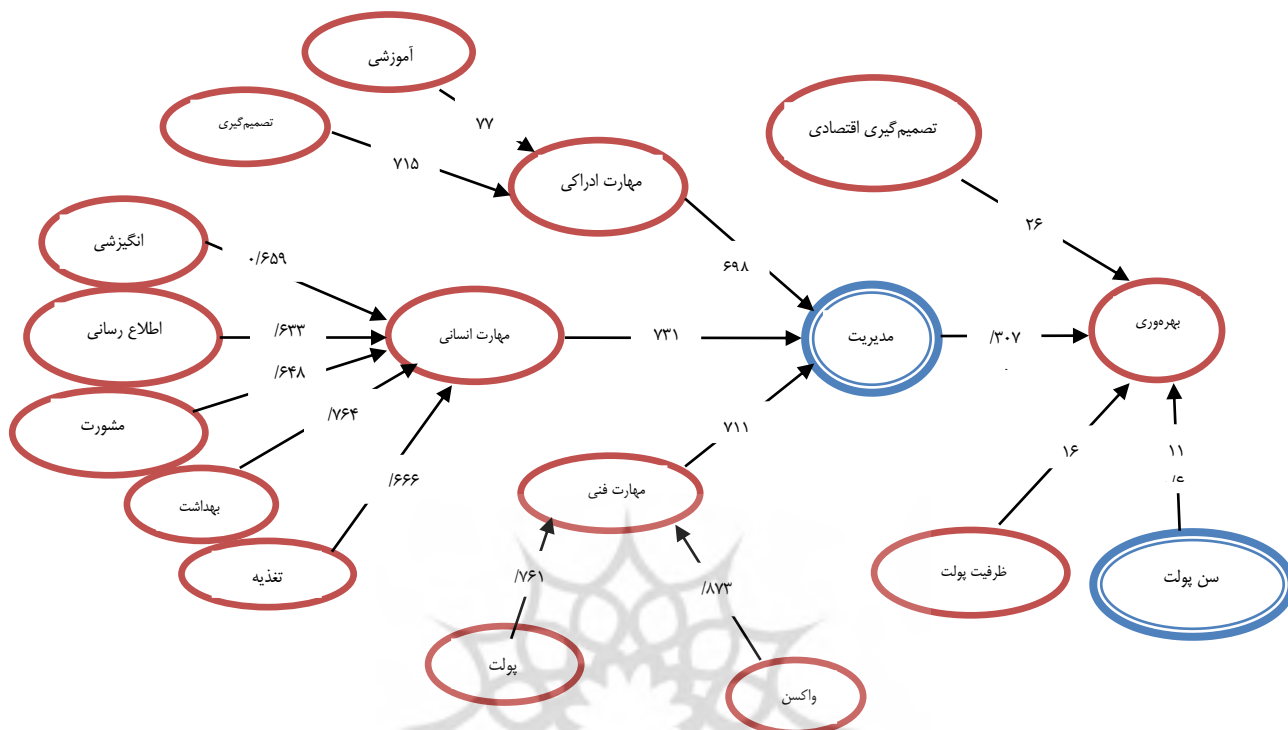
متغیر وابسته	متغیر مستقل	B	S.E.B	Beta	T	Sig
بهره‌وری	ضریب ثابت	۰/۹۷۰	۰/۰۱۵/		۶۲/۹۵۸	۰/۰۰۰
	مهارت مدیریتی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۳۰۷	۰/۳۱۷	۰/۰۰۲
	تصمیم‌گیری اقتصادی	۲/۶۳۹	۰/۰۰۰	۰/۲۶۴	۳/۵۶۴	۰/۰۰۱
	ظرفیت پولت	-۰/۰۰۳	-۰/۰۰۱	۰/۱۶۳	-۲/۱۱۶	۰/۰۳۸
	سن پولت	۰/۰۰۵	۰/۰۰۳	۰/۱۱۶	۱/۶۵۵	۰/۰۰۳
	ویژگی‌های جغرافیایی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۴۱۲	-۴/۰۲۵	۰/۰۰۰
		F= ۲۷/۱۶۲		Df=۶	R2=۰/۷۱۸	
						Sig=۰/۰۰۰

اقتصادی، سن پولت، ظرفیت پولت و ویژگی‌های جغرافیایی مرغداری متغیرهای مستقل اقتصادی مدل محسوب می‌شوند که به طور مستقیم بر متغیر وابسته اثر می‌گذارند. در این پژوهش، ضریب R^2 رقم مناسبی محسوب می‌گردد. نحوه تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته در شکل (۱) نشان داده شده است:

جدول (۱۱)، متغیرهایی را که به طور مستقیم بر بهره‌وری تأثیر گذار هستند، نشان داده است که این متغیرها ۷۰٪ از تغییرات متغیر بهره‌وری را بیان می‌کنند. آماره فیشر در سطح ۰/۰۵٪ معنادار است و نشان‌دهنده رابطه‌ای کاملاً معنادار بین متغیرهای مستقل موجود در مدل و متغیر وابسته می‌باشد. معناداری حضور هر یک از متغیرها در مدل نیز طبق اطلاعات جدول مشخص می‌باشد. مهارت مدیریتی، تصمیم‌گیری

شکل ۱- متغیرهای مستقیم تأثیرگذار بر بهره‌وری مرغداری تخم‌گذار

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۲

۵. نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

در این پژوهش متغیرهایی که بیشترین اثر را در افزایش بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار در منطقه پژوهش داشتند، شناسایی شدند که می‌توان با تمرکز بر این متغیرها و برنامه‌ریزی درست درخصوص آن‌ها به بهره‌وری بیشتر دست یافت. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش سیاست‌های راهبردی ذیل درباره مدیریت مرغداری‌ها پیشنهاد می‌گردد. با توجه به اینکه تأسیس و راه‌اندازی مرغداری‌ها نیاز به سرمایه قابل توجهی دارد و طبیعتاً داشتن چنین سرمایه‌ای برای جوانان چندان مقدور نیست، بنابراین، افراد جوان و تحصیلکرده کمتر می‌توانند وارد این شغل شوند؛ براین اساس، پیشنهاد می‌گردد که مراجع مربوطه برای تأمین تسهیلات و اعتبارات موردنیاز، از طریق وام تمهیدات لازم را بیندیشند. از لحاظ آموزش تعداد مدیرانی که دوره ندیده‌اند، بیشتر از تعداد مدیرانی دوره‌دیده هستند که نشان‌دهنده اهمیت‌ندادن مدیران به آموزش است. پیشنهاد می‌گردد مدیران مرغداری‌ها بیشتر به این مقوله توجه کنند. از آنجایی که مرغداران با آموزش، سریع‌تر و با هزینه کمتری به تولید دلخواه خواهند رسید، پیشنهاد می‌شود دوره‌هایی آموزشی درخصوص نیاز آموزشی مدیران ایجاد

گردد؛ به‌نحوی که با دستیابی به سطح آگاهی لازم بتوانند رشد کیفی و کمی مرغداری را فراهم نمایند.

پرورش انگیزش و ایجاد هدف در مدیر و نیز در کارکنان بر بهره‌وری اثر خواهد گذاشت. اینکه مدیر زمان و مکان تصمیم‌گیری‌اش مناسب با نیاز مرغداری باشد و براساس آگاهی یا بدون آگاهی تصمیم بگیرد، بر بهره‌وری تأثیر می‌گذارد. در بعد انگیزش نیز رابطه معنادار بین اطمینان از آینده، رفاه کارگران و بهره‌وری مرغداری وجود دارد. همچنین، تصمیم‌گیری درباره تغییر جیره غذایی و خرید پولت رابطه معناداری با بهره‌وری دارد.

در بعد انسانی، مهارت مدیریتی از دو مؤلفه مشورتی و اطلاعات‌رسانی تشکیل شده است. مدیران باید از کلاس‌های آموزشی، نشریات و اینترنت برای بالابردن آگاهی و سطح اطلاعات استفاده کنند؛ زیرا، داشتن اطلاعات بر بهره‌وری تأثیر می‌گذارد. نتایج پژوهش نشان داد بین مهارت‌های مدیریتی در سه حیطه ادراکی، انسانی و فنی با بهره‌وری مرغداری‌های تخم‌گذار رابطه معنادار وجود دارد.

یادداشت‌ها

1. Gilsing & Duysters
2. Kowalski

کتابنامه

۱. ایزدی، م.، دشتی، ق.، و شهیر، م. (۱۳۸۳). عوامل مؤثر بر تولید گوشت مرغ و بهره‌وری آن‌ها (مطالعه موردی: استان زنجان). مقالات سومین کنگره علوم دامی کشور (صص. ۵۲۷-۵۲۰). مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
۲. بیگی بندرآبادی، م. (۱۳۷۸). ارزیابی اثر عوامل مختلف تولید در بهره‌وری مرغداری‌های گوشتی منطقه قم. مجموعه مقالات اولین کنگره علوم دامی، ایران، کرج. بازیابی در ۵ خرداد ۱۳۹۲ از www.iransas-congress.com/2ndcongress/2nd-congress-1.pdf
۳. خانکی، ح.، شهیر، م. ح.، و دشتی، ق. (۱۳۹۰). بررسی بهره‌وری عوامل تولید در واحدهای مرغداری تخم‌گذار استان تهران. *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، ۱۹ (۷۴)، ۲۹-۴۸.
۴. رومنجان، ع. (۱۳۸۰). *بهره‌وری و کارایی مرغداری‌های گوشتی استان خراسان* (پایان‌نامه کارشناسی ارشد منتشر نشده). مرکز آموزش عالی کشاورزی، کرج، ایران.
۵. لستر، آ.، و نیوستروم، ج. د. (۱۳۸۰). آنچه که یک سرپرست باید بداند، دستورالعمل کامل مدیریت و سرپرستی (ا. هاشمی، مترجم)، تهران: نشر دانشکار.
۶. معینی‌زاده، ه.، و شاهولی، م. (۱۳۸۶). بررسی عوامل تأثیرگذار بر تلفات حیوانی در واحدهای مرغداری گوشتی کشور. *علوم کشاورزی ایران*، ۳۸ (۲)، ۳۳۳-۳۴۸.
۷. نبی‌یان، ص. (۱۳۸۵). بررسی بهره‌وری و تخصیص بهینه عوامل تولید گوشت مرغ در دو بخش تعاونی و خصوصی در استان کرمان. *مجموعه مقالات پنجمین کنفرانس دوسالانه اقتصاد کشاورزی ایران، زاهدان، ایران*. بازیابی در ۷ بهمن ۱۳۹۲ از http://www.civilica.com/Paper-IAEC05-IAEC05_051
8. Baron, R. A. (2007). Opportunity recognition as pattern recognition: how entrepreneurs connect the dots to identify new opportunities. *ACAD Manage Perspect*, 20(1), 104-119.
9. Chapman, H. D. (2003). Improvements in the performance of commercial broilers in the USA. *Poultry Science*, 82(1), 50-53.
10. Coelli, J. T., Prasada, R. D. S., Donnell, C. J., & Battese, G. E. (2005). *An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis*. New York: Springer.
11. Cravener, T. L., Roush, W., & Mashaly, M. (1992). Broiler production under varying population densities. *Poultry Science*, 71(3), 427-433.
12. Fairchild, B. D. (2005). *Broiler stocking density*. Retrieved March 18, 2009, from <http://www.thepoultrysite.com/search/index.php?q=chicken+farms&cat=0&orderby=&offset=349>
13. FAO. (2005). *Broiler sample profile*. Retrieved June 2, 2010, from <http://www.fao.org/3/a-x6170e/x6170e3g.htm>
14. Feddes, J. J., Emmanuel, E., & Zuidhof, M. J. (2002). Broiler performance, body weight variance, feed and water intake, and carcass quality at different stocking densities. *Poultry Science*, 81(6), 774-779.
15. Gilsing, V. A., & Duysters, G. M. (2008). Understanding novelty creation in exploration networks-structural and relational embeddedness jointly considered. *Technovation*, 28(10), 693-708.
16. Huusko, L. (2006). The lack of skills: An obstacle in teamwork. *Team Perform Management*, 12(112), 5-16.
17. Kleyn, R. (2002). *Strategies for managing expensive feed on farm*. Retrieved May 4, 2010, from http://www.spesfeed.co.za/strategies_for_managing_expensiv.html
18. Kowalski, T. (1992). Perceptions of desired skills for effective principals. *Journal of School Leadership*, 2(3), 299-309.
19. McGuffey, C.W. (1980). *Competencies Neededly Administrators: Association of school Business of the United States and Canada Park Ridge*. Research crop. Harvard Business Review.

20. Montel, S. J., Meredith, J. R. S., Shafer, S. M. S., & Sutton, M. M. (2004). *Core/concepts: Project Management in Practice*. New York: John Wiley & sons.
21. Pant, I., & Baroudi, B. (2008). Project management education: The human skills imperative. *International Journal of Project Management*, 26(2), 124-128.
22. Sander, J. E., & Lacy, M. (1999). *Management guide for the backyard flock*. The University of Georgia College of Agricultural & Environmental Sciences. Cooperative Extension Service. Retrieved January 3, 2013, from <http://pubs.caes.uga.edu/caespubs/pubcd/L429-w.html>
23. Shanawany, M. M. (1988). Broiler performance under high stocking densities. *British Poultry Science*, 29(1), 43-52.
24. Shavali, M. (2005). Determining an extension comprehensive model for decrease of wastage of aviculture and optimal usage of this wastage in industrial aviculture farms in Iran. *Scientific researches council of Iran (agriculture commission)*, (548), 29-57.
25. Unger, J. M., Rauch, A., Frese, M., & Rosenbusch, N. (2011). Human capital and entrepreneurial success: A meta-analytical review. *Journal of Business Venturing*, 26(3), 341-358.
26. Van Middelkoop, J. H. (1996). *High density broiler production-The European Way*. Retrieved August 1, 2008, from <http://www.agric.gov.ab.ca/livestock/poultry/psiw9605.html>.
27. Yukl, G. A. (1990). *Measures of Leadership*. U. S. A.: Lexington press.
28. Yusuf, S. A., & Malomo, O. (2007). Technical efficiency of poultry egg production in Ogun state a DEA approach. *Poultry Science*, 6(9), 622-629.

Assessing the Impact of Management Skills on the Productivity of Lying Farms in Isfahan Province

Amir-mozafar Amini¹, Ali Yousefi², Soodabe Saraei ^{*3}, Maryam Nazari-pour⁴

1- Assistant Prof. in Rural Development, Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran

2- Assistant Prof. in Rural Development, Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran

3- MSc. in Rural Development, Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran

4- MSc. in Rural Development, Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran

Received: 21 Dec 2013

Accepted: 29 Jun 2013

Abstract:

Purpose: The poultry industry is one of the sub-agricultural sectors that is able to attract capital and apply updated world technology to earn a special place in production and employment in the country. This position requires adherence to modern management methods and consistency with economic fundamentals. Given the importance of this industry, this study investigated the effect of managerial skills on the productivity of laying flocks of Isfahan.

Methodology: This study is an applied research that the major part of data collection was based on field studies. Management skills in three areas, i.e., conceptual, human and technical were evaluated. For this purpose, index making was done by using factor analysis. Productivity as the dependent variable for each unit was calculated using the Fisher's numerical index. The population was 70 units of laying flocks, which were census using a questionnaire designed by the researcher. Validity and reliability of measurement instruments calculated using Cronbach Alpha and KMO statistic equal to 0.712 and 0.803.

Finding: The results showed that the total productivity of farms using the Fisher index was between 1/0721 and 0.9642 and the mean is 0/993417. The results of the Pearson correlation test showed a significant relationship between farm productivity and cognitive, human and technical skills of managers at the 99% level of confidence. Results of multivariate regression analysis showed that management skills, economic decision, pullet's ages, pullet capacity and geographical features farm have direct effects on productivity.

Research limitation : According to research findings that confirm the effectiveness of the human and the perceptual dimension of managers on farm productivity, it is recommended that the effective factors on human and perceptual skills be investigated in future studies.

Practical implication: Given the role of human, conceptual and technical skills of management in productivity improvement in the poultry sector, it is essential that, in addition to technical skills, human and conceptual skills steps are taken into consideration to improve effectiveness.

Original/value: In this regard, this study is important that, so far, the effect of human perception and management skills to enhance agricultural productivity has not been assessed.

Key words : Management Skills, Productivity, Lying Farms, Fisher Index.

How to cite this article:

Amini, A. M., Yousefi, A., Saraei, S. & Nazari-pour, M. (2014). Assessing the impact of management skills on the productivity of lying farms in Isfahan Province. *Journal of Research & Rural Planning*, 3(7), 39-50.

URL <http://jrpp.um.ac.ir/index.php/RRP/article/view/29904>

ISSN: 2322-2514

eISSN: 2383-2495